

2009. június

Jelenségnaptár

HOLDFÁZISOK

Június 7.	18:12 UT	telehold
Június 15.	22:16 UT	utolsó negyed
Június 22.	19:36 UT	újhold
Június 29.	11:29 UT	első negyed

A bolygók láthatósága

Merkúr: Napkelte előtt kereshető a hajnali ég alján. 13-án van legnagyobb nyugati kitérésben, 23°-ra a Naptól. Ekkor is csak egy órával kel a Nap előtt, helyzete megfigyelésre nem kedvező

Vénusz: Egyre magasabban látszik a hajnali keleti égen. A hónap elején egy és háromnegyed, a végén már két és fél órával kel a Nap előtt. Fényessége $-4,3^m$ -ról $-4,1^m$ -ra, átmérője $25''$ -ről $19''$ -re csökken, fázisa $0,46$ -ról $0,61$ -re nő.

Mars: Előretartó mozgást végez a Capricornus csillagképben. A hajnali keleti égen figyelhető meg, egyre javuló láthatósággal. A hónap elején másfél, a végén majdnem három órával kel a Nap előtt. Fényessége $1,1^m$, átmérője $4,7''$ -ről $4,9''$ -re nő.

Jupiter: Kezdetben előretartó, 15-étől viszont hátráló mozgást végez a Capricornus csillagképben. Éjfélkor kel, az éjszaka második felében a délkeleti égbolt feltűnő égitestje. Fényessége $-2,5^m$, átmérője $44''$.

Szaturnusz: Előretartó mozgást végez a Leo csillagképben. Az éjszaka első felében látható, éjfélkor nyugszik. Fényessége $0,9^m$, átmérője $17''$.

Uránusz: Éjfél után kel, az éjszaka második felében látható a Pisces csillagképben.

Neptunusz: Éjfél körül kel. Az éjszaka második felében kereshető a Capricornus csillagképben.

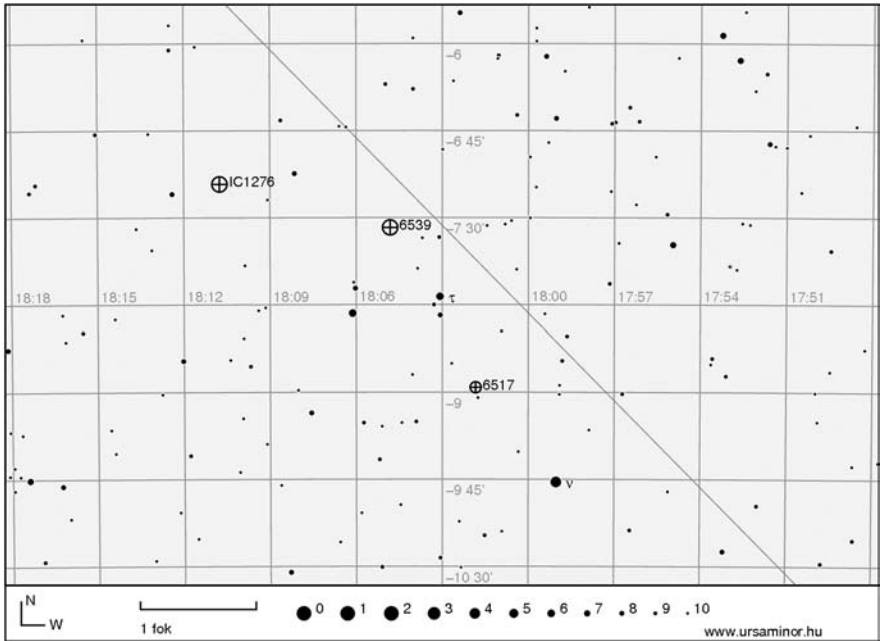
Kaposvári Zoltán

MIRA-MAXIMUMOK

	Csillag	Max. (m)	Térkép
1.	V450 Oph	10,6	
3.	V Lyr	9,7	
4.	R Lyn	7,9	
5.	VV Gem	10,1	
6.	SS Del	11,3	
7.	T Dra	9,6	VA 3
8.	RT Lyr	10,1	
11.	S UMi	8,4	VA 3
11.	RZ Her	9,5	
13.	V Cap	9,2	
13.	GO Aur	9,7	
13.	X Dra	11,0	
14.	V Leo	9,1	VA 8
18.	VZ Cas	9,5	VA 1
18.	T Her	8,0	VA 6
18.	X Psc	7,9	
19.	AY Oph	10,4	
19.	S Psc	9,6	
21.	U Cnc	9,9	
22.	W Sge	9,0	
23.	RS Her	7,9	VA 8
26.	TV Her	9,7	VA 6
26.	SV Dra	9,7	
27.	SW Sgr	10,0	
27.	T And	8,5	VA 10
28.	TW Cyg	10,0	
29.	S Aql	8,9	VA 8
30.	S Sgr	10,2	
30.	RT Sgr	7,0	

Júniusi mélyég-ajánlat

A remélhetőleg kellemes hőmérsékletű és derült – bár kissé rövid – kora nyári éjszakákon rengeteg fényes mélyég-objektum figyelhető meg, köszönhetően a Tejút egyre jobb láthatóságának. Ezúttal a τ Serpentis közelében látható három gömbhalmazt szemeltük ki elsődleges célpontul, közöttük a Palomar 7 jelzéssel is ellátott IC 1276-ot. Az

NGC 6517 és 6539 9–10 magnitúdós, kompakt, könnyedén megfigyelhető, klasszikus gömbhalmaz.

A júniusi telehold elvonulta után, a hónap végén van szembenállásban a Scorpius csillagkép keleti része. A HST látványos felvételeinek is témája volt az NGC 6357 DF és a benne látható Tr 24 jelű apró, fiatal nyílthalmaz. A köd középső része, valamint a halmaz elegendően fényes ahhoz, hogy akár kisebb távcsövekkel is megpillanthassuk. Mivel 8–10 fok magasan delel, igen jó átlátszóság szükséges a megfigyeléshez, és elkél egy szűrő is. A közelben találjuk a Tejút egyik leglátványosabb nyílthalmazát, az M7-et, mely nagyon alacsonyan delel, ám ha jó a horizontunk, még holdfényben vagy gyengébb ég mellett is kivehetjük a csillagait – legjobb egy binokulárral a nyomába eredni. Északnyugati peremén egy 10 magnitúdós gömbhalmaz világít, az NGC 6453. Vele pontosan átellenben találjuk a kissé diffúz, de csillaggazdag, 8 magnitúdós Tr 30-at. Az M7 centrumától pontosan nyugatra 3,25 fokkal

fekszik a 8,5 magnitúdós NGC 6396, egy alig 3'-es nyílthalmaz.

Megfigyelésükhöz átlátszó és minél sötétebb nyáreleji éjszakákat kíván:

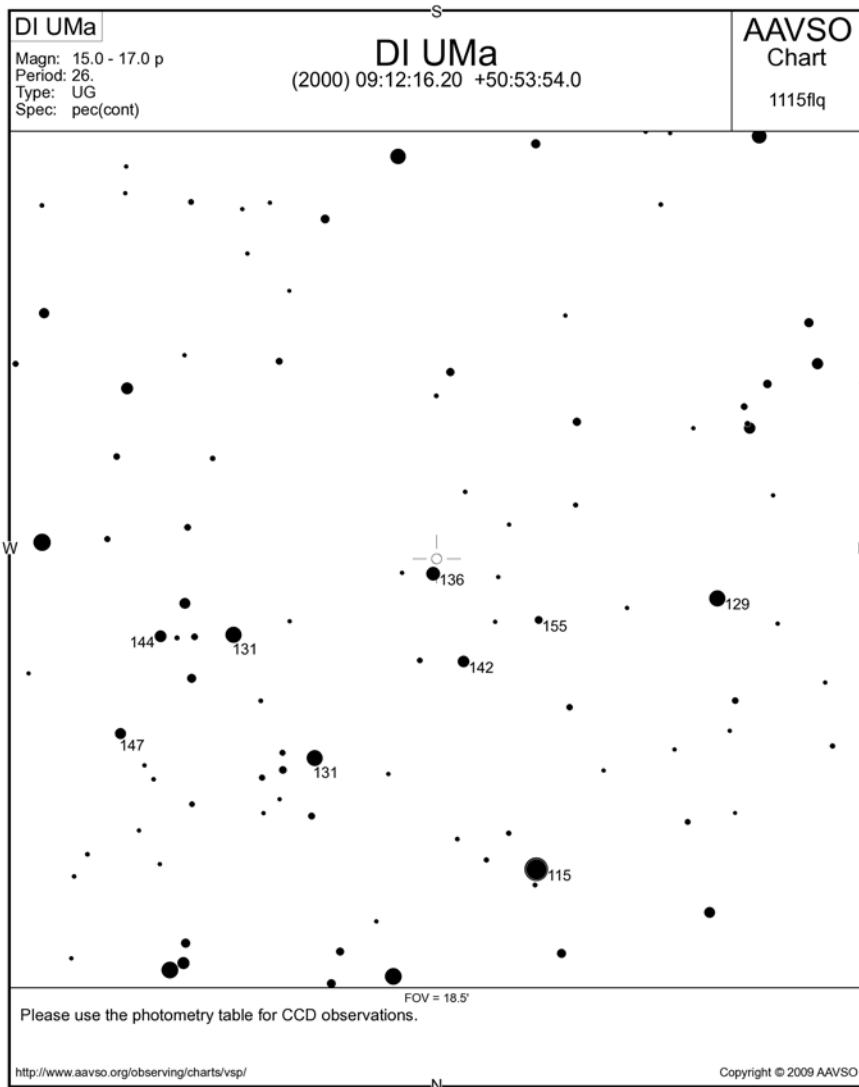
Sánta Gábor

A hónap változócsillaga: a DI Ursae Maioris

A 4,5 magnitúdós 15 Uma-tól kb. 3/4 fokkal DK-re található csillag érdekességeivel kapcsolatban I. a változócsillag rovatot. A szupermaximumában is alig 14,5 magnitúdónál tetőző változó lényegében kizárólag CCD-s észlelőknek ajánlható, akik a látómező közeli összehasonlítóiról pontos fotometriai adatokat a www.aavso.org oldalról tölthetnek le.

A csillaggal kapcsolatos cikkünket (Egy hiperaktív törpenóva: a DI Ursae Maioris változása) I. a 40. oldalon!

Ksl

Meteor csillagászati évkönyv 2009

A Csillagászat Nemzetközi Évében Évkönyvünket minden eddignél nagyobb terjedelemben, közel 400 oldalon jelentettük meg. A kötet mind az észlelők, mind pedig a jubileumi évvel kapcsolatos rendezvény-szervezők számára hasznos forrásmunka. A

Meteor csillagászati évkönyv 2009-es kötetét folyamatosan postázzuk azon tagjainknak, akik rendezik 2009-ra szóló tagdíjukat. Ára nem tagok számára 1950 Ft, megrendelhető az MCSE-től, megvásárolható a Polaris Csillagvizsgálóban. (mcse@mcse.hu)

MCSE